

PFU-SAK NR. 286/11

KLAGER: Advokat Siv Hallgren p.v.a. klient
ADRESSE: Advokatfirmaet Elden, Pb. 434 Sentrum, 0103 Oslo
TELEFON/TELEFAX:
PUBLIKASJON: Stavanger Aftenblad
PUBLISERINGSDATO: 23.07.2011
STOFFOMRÅDE: Terror
GENRE: Forsidebilde
SØKERSTIKKORD: Hensyn til ofre og pårørende
REGISTRERT: 26.10.2011
BEHANDLET I SEKR.: 28.10.2011; tilsvarsrunden innledet
BEHANDLES I PFU: 15.12.2011
FERDIGBEHANDLET: 15.12.2011
BEHANDLINGSTID: 49 dager
KLAGEGRUPPE: Pårørende (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
RETTSBEHANDLING:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER: Parallell klage mot Dagsavisen (206A+B/11)

SAMMENDRAG:

Stavanger Aftenblad hadde **lørdag 23. juli 2011** en førsteside fullstendig dekket av et foto fra bombeeksplosjonen i Regjeringskvartalet dagen før. Bildet viser en tilsynelatende død kvinne med to personer som bøyer seg over henne. Kvinnens ansikt er masket (pikselert).

Tittelen «**TERROR**» var innfelt i bildet.

KLAGEN:

Klageren er den avbildede kvinnens enkemann, via bistandsadvokat. Det vises til at selv om kvinnens ansikt er sladdet, er hennes legeme ikke det, mens hennes klær, hår og sek er tydelig. Klager mener Dagsavisen har opptrådt i strid med Vær Varsom-plakatens punkt 4.6 og punkt 4.12, om bildebruk. Det opplyses at kvinnens enkemann reagerer sterkt på bildet, også når han er forberedt på det.

TILSVARSRUNDEN:

Stavanger Aftenblad viser til at situasjonen umiddelbart etter 22. juli var slik at nyhetsmedier må være særdeles oppmerksom på etiske problemstillinger, samtidig som det «nettopp da (kan) være nødvendig å utfordre etablert praksis for virkemiddelbruk – hendelsene som rammet oss og som norske og utenlandske medier skulle formidle og forsøke å forstå lå utenfor en normalsituasjon. Derfor er det, slik vi vurderte det og fortsatt

vrurderer det, journalistisk og etisk forsvarlig å gjengi bilder og informasjon av en karakter som vi ikke ville trykket en normal nyhetshverdag».

Om avisens publisering av det påklagede bildet, heter det i avisens tilsva: «Vårt valg, ut fra et omfattende bildemateriale fra Oslo sentrum, var å bruke et bilde som viste noe av ødeleggelsen og smerten etter bombeeksplosjonen. Det aktuelle bildet var, etter vårt syn, svært talende: Det er et oversiktsbilde som viser massive materielle skader og viser samtidig en dyp menneskelig fortvilelse ved at to hjelpere er nær en hardt skadet kvinne (som vi på daværende tidspunkt ikke visste var omkommet). Kvinnen utgjør for øvrig bare om lag fire prosent av den samlede bildeflaten, og ansiktet hennes er sladdet.»

Avisen viser til at det ekstreme behovet i offentligheten for å vite og forstå, og også for å føle med, ikke bare legitimerer bildebruken, men støtter og begrunner den. Det vises ellers til at ved å sladde kvinnens ansikt, har man ikke identifisert henne for sine lesere og er dermed ikke konflikt med Vær Varsom-plakatens punkt 4.6, om hensyn overfor pårørende.

Klagerens advokat sier seg enig i at pressen hadde en meget viktig rolle med informasjon og formidling av hva som hadde skjedd. «Allmennhetens behov for dette var stort og medienes informasjonsplikt viktig. Men nettopp i en prekær situasjon er respekten for enkeltmennesket og de familier som rammes direkte, viktig å ivareta. Vær Varsom-plakaten er ikke minst viktig å ha i ryggmargen når avgjørelser må tas raskt.» Klager mener det var unødvendig å vise det påklagede bildet for å illustrere skadeomfang og katastrofe. «Hun ble ved dette redusert til et objekt som dekker en viss prosent av et bilde – fratatt sitt liv og vilje av gjerningsmannen og sin verdighet gjennom bruken av bildet.»

Det anføres videre at det at hennes nærmeste ikke så Stavanger Aftenblad dagen etter, ikke rettferdiggjør bruken av bildet, og at den døde ektemann i første rekke er opptatt av er at andre ikke skal oppleve det samme.

Det er i tilsvaret referert fra en politirapport om forholdet til pressefotografer på åstedet. Der heter det blant annet at «pressefotografene fikk beskjed om ikke å filme noen døde».

Stavanger Aftenblad har ikke hatt ytterligere kommentarer.